

นวัตกรรมท้องถิ่น

(LAO's Innovation)

โครงการการจัดการเรียนการสอน
เพื่อฟื้นฟูพันธุ์ข้าว “มะจานู”
ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนบ้านตะบิงตี่ง
กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

นวัตกรรมท้องถิ่น (LAO's Innovation)

ด้านที่ ๖ แบบนวัตกรรมท้องถิ่น (LAO's Innovation)

เป้าหมาย :

๑. เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผลิตนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการบริหารงานในด้านต่าง ๆ
๒. เพื่อยกระดับการบริการประชาชนที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

น้ำหนัก : ไม่คือน้ำหนักคะแนนในการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมาย : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะที่มีการผลิตนวัตกรรมเท่านั้น

นวัตกรรมท้องถิ่น มีลักษณะ ดังนี้

๑. เป็นการดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการ/กระบวนการ ที่เกิดจากการริเริ่ม สร้างสรรค์ เป็นแนวทางใหม่ที่แตกต่างจากสิ่งที่เคยปฏิบัติมา หรืออาจเป็นการต่อยอด พัฒนา สิ่งที่มีอยู่เดิม ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น หรือต่อยอดพัฒนา มาจากหน่วยงาน/อปท. อื่น
๒. เป็นการดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการ/กระบวนการ ที่แก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่หรือ เป็นการแก้ไขปัญหาระบบการบริหารจัดการของ อปท. เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ที่มีบริบทแตกต่างกัน

สถานที่ตั้ง โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

โทรศัพท์ ๐-๗๓๓๒-๓๔๓๕

โทรสาร ๐-๗๓๓๒-๓๔๓๕

E-mail tbg.pnpao@gmail.com

ชื่อผู้ประสานงาน/ผู้รับผิดชอบโครงการ นายมะรอวี เจ๊ะเงาะ

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘-๗๒๙๖-๕๙๓๙

๑. ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

โครงการจัดการเรียนการสอน เพื่อฟื้นฟูพันธุ์ข้าวมะจานูตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ลักษณะโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น (ริเริ่มใหม่/ต่อยอดจากเดิม/ต่อยอดจากที่อื่น)

- (/) เป็นโครงการที่ริเริ่มใหม่
() เป็นโครงการที่ดำเนินการต่อยอดจากเดิม
() เป็นโครงการที่พัฒนา/ต่อยอดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานอื่น (โปรดระบุ)

๓. เป็นโครงการในด้านใด

- (/) ด้านการบริหารจัดการ
() ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา
() ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง
() ด้านการบริการสาธารณะ
() ด้านธรรมาภิบาล

๔. ที่มา หลักการและเหตุผลในการดำเนินโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

จังหวัดปัตตานีเป็นหนึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีโครงสร้างเศรษฐกิจยังพึ่งพาภาคเกษตรเป็นสำคัญ ในปี พ.ศ.๒๕๔๙ ภาคเกษตรสามารถสร้างรายได้ให้จังหวัดเป็นเงิน ๑๗,๐๕๑ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๖.๒๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อจำแนกกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรตามสภาพภูมิประเทศตามรายงานของสำนักงานจังหวัดปัตตานี (๒๕๔๙) พบว่า บริเวณที่ราบติดชายฝั่งทะเลเกษตรกรรมจะประกอบอาชีพทำการประมง ทำนา ทำตาลโตนด และทำสวนมะพร้าวเป็นหลัก

พื้นที่นาร้างในจังหวัดปัตตานีเริ่มมีให้เห็นกันบ้างตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ เป็นต้นมา และปรากฏขึ้นตามลำดับเมื่อปี ๒๕๔๐ จากข้อมูลของทางราชการ ในปี ๒๕๔๘ จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่นา ๓๒๓,๓๗๖ ไร่ เป็นพื้นที่นาร้าง ๖๑,๙๐๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑๙.๑๙ ของพื้นที่นาที่เกษตรกรปล่อยให้นาร้าง ทั้งๆที่จังหวัดปัตตานี มีระบบชลประทานที่ค่อนข้างสมบูรณ์ เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทางโรงเรียนบ้านตะบิงตี่จี้ ได้มีการส่งเสริมการทำนาและได้ร่วมมือกับทุกองค์กรในท้องถิ่นในการพลิกนาร้าง ให้เป็นนาที่มีผลผลิตข้าวมะจานูที่อุดมสมบูรณ์ สามารถให้ประโยชน์กับนักเรียน โรงเรียน และชุมชน

๕. วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ

๑. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพของคนท้องถิ่น
๒. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักถิ่นและมีจิตสาธารณะ
๔. เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนและผู้ที่ต้องการจะศึกษา
๕. เพื่อให้เยาวชน ชุมชน มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำนาไว้ให้ดำรงอยู่

๖. เป้าหมายและความสำเร็จ

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผู้มีอาชีพทำนาได้รับการพัฒนาในอาชีพ ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ด้านประสิทธิภาพการผลิต ด้านคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร และส่งเสริมให้เกษตรกรผู้มีอาชีพทำนาได้ทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้ตามหลักวิชาการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อพัฒนาและอนุรักษ์พันธุ์ข้าวมะจานู ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และที่นิยมของท้องถิ่น โดยการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสืบทอดความรู้ และอาชีพการทำนาให้ไว้คงอยู่กับลูกหลานในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นที่ให้การสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็น ชุมชน ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการทำงานเป็นทีมจากหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำนาแบบวิธีการใหม่ๆที่ส่งเสริมให้มีผลผลิตที่ดีสู่ท้องตลาดต่อไป

๗. การดำเนินโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

การริเริ่มค้นหา พัฒนา แก้ไขหรือการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนซึ่งเป็นภารกิจหลักของอปท. ภารกิจเหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาเมืองท้องถิ่น และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมหรือการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยที่การดำเนินภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้จะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์หรือสามารถแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนหรือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเห็นได้ชัด และสามารถถ่ายทอดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแหล่งอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้หรือนำไปพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ต่อยอด หรือเกิดวิธีการแก้ไขปัญหาแนวทางใหม่ ๆ ได้

การนำเอาหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ยังคงขยายตัวออกไปเป็นวงกว้างผ่านการร่วมขับเคลื่อนในทุกมิติ โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ก็ได้หันมาให้ความสำคัญเปิดหลักสูตรสอนนักเรียนทำนา โดยมีรูปแบบการสอนที่แตกต่างกันไป ให้กับนักเรียนในวิชาการเกษตรพื้นฐาน สัปดาห์ละ ๒-๓ ชั่วโมง เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเรียนรู้การปลูกข้าวในทุกขั้นตอน โดยมีแปลงนาร้างของชาวบ้านในชุมชน เป็นสถานที่ฝึก ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๓ ชายหญิงกว่า ๕๐ คน ปลูกข้าวในแปลงนา

โรงเรียนเริ่มเปิดสอนให้นักเรียนทำนา มาตั้งแต่ช่วง ปีที่ผ่านมา โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้แนวทางในการนำพื้นที่แปลงนาของชาวบ้านที่รกร้าง โดยมุ่งเน้นสอนให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ วิธีการไถนา การหว่านกล้า การดำนา การเก็บเกี่ยว สำหรับหลักสูตรการเรียนการสอนทำนาในวิชาเกษตรพื้นฐานนี้ นักเรียนจะได้เรียนรู้ฝึกหัดปลูกข้าวเป็นชาวนาทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมดิน เก็บวัชพืช การไถ การคราด หว่านกล้า ดำนา เก็บวัชพืช กำจัดศัตรูพืช เมื่อปลูกข้าวจนได้ผลผลิตออกมาแล้ว จะนำผลผลิตที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ส่วนหนึ่งจะนำไปใช้เป็นอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน นอกจากการทำนาแล้วในวิชาเกษตรนี้ยังจะสอนให้เรียนรู้เรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์ และปลูกผัก โดยแปลงนาทั้งระบบจะเป็นแปลงนาอินทรีย์ทำโดยไม่ใช้สารเคมี เชื่อว่าการเรียนการสอนที่มีนี้จะสามารถเป็นวิชาความรู้ที่จะติดตัวให้นักเรียนนำไปใช้ในการปลูกข้าวได้จริง หากผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้จริง การสอนทำนาดังกล่าวจะเป็นวิชาชีพที่ติดตัวให้สามารถนำไปใช้งานได้จริง การสอนนักเรียนทำนานั้นเป็นรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ ที่สถานศึกษาต่างๆ ได้หยิบยกเข้ามาบรรจุสอดแทรกไว้ในการเรียนการสอนของหลักสูตรท้องถิ่น หากขยายผลจนสามารถบูรณาการกับหน่วยงานอื่นได้อย่างเป็นระบบ นักเรียนเหล่านี้ก็จะเป็นส่วนย่อยหนึ่งของสังคม ที่เห็นคุณค่าของการทำงานภาคเกษตรต่อไป ขั้นตอนในการดำเนินงาน ประชุมคณะกรรมการแต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมวางแผนการเตรียมความพร้อมของนักเรียนและครู วางแผนการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การประเมินกิจกรรม มีดังนี้ จัดทำเครื่องมือประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผล สรุปผลการประเมิน สรุปรายงานผล งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน งบที่ได้รับจัดสรรจากเงินอุดหนุนทั่วไป ตามโครงการวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (เงินหนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

๘. ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน

ผลผลิตออกมาแล้ว จะนำผลผลิตที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ส่วนหนึ่งจะนำไปใช้เป็นอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน กระบวนการจัดการใหม่ที่เกิดขึ้น และพัฒนาจากองค์ความรู้และประสบการณ์ของชุมชน เพื่อแก้ปัญหาการประกอบอาชีพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการเสริมสร้างสุขภาวะอย่างเป็นระบบตามภูมิสังคมของชุมชน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนต่อไป โดยมีผลผลิต ๔๕๐ - ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ทำให้เกษตรกรผู้มีอาชีพทำนามีรายได้ที่เพียงพอสามารถเลี้ยงตัวเองได้

๙. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑. นักเรียนขาดความรู้และเทคนิคในการทำนา
๒. โรงเรียนขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยทำให้การทำนาของนักเรียนใช้เวลามาก
๓. โรงเรียนขาดวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการทำนา ทำให้ผลผลิตที่ออกมายังไม่มากเท่าที่ควร

๑๐. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงาน

๑. ชุมชนเป็นฐานหลักของสังคม แนวคิดการพัฒนาในระดับชุมชนและท้องถิ่นให้เข้มแข็ง มีพัฒนาการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ทั้งด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี และหากทุกชุมชนมุ่งมั่นดำเนินการอย่างกว้างขวาง ประเทศไทยก็จะพัฒนาอย่างมีทิศทาง เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุด

๒. ชุมชนจะเข้มแข็ง น่าอยู่ และพึ่งตนเองได้ ต้องอาศัยความรับผิดชอบ การเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนอาศัยความร่วมมือและข้อมูลทางวิชาการจากหน่วยงานในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รักษาสิ่งแวดล้อม เน้นการพึ่งตนเอง เป็นสังคมเอื้ออาทร พึ่งพาอาศัยกันได้ และไม่ทอดทิ้งกัน ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ โรงเรียน ผู้ปกครองและ นักเรียน ทำให้การให้บริการมีความน่าสนใจและตรงตามหลักการทำนาสมัยใหม่

๓. ความตั้งใจจริงและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนและเยาวชน ในพื้นที่ทำให้นำไปสู่การคิดหารูปแบบการทำนาที่แปลกใหม่และหลากหลาย

๑๑. รูปภาพในการดำเนินงาน

